

9 november 2023

Zienswijze Energie-Nederland Ontwerpbesluit betreffende de non-firm transportovereenkomst

Energie-Nederland verwelkomt dat netbeheerders de mogelijkheid geboden wordt om non-firm transportovereenkomsten aan te bieden. Met betrekking tot het ontwerpbesluit willen wij graag de volgende punten inbrengen.

Los van de invoering van non-firm transportovereenkomsten of andere vormen van alternatieve transportrechten, moet er prioriteit gegeven worden aan het zo volledig mogelijk invoeren van congestiemanagement

Een netgebruiker die flexibel is en dus technisch in staat is om, om te gaan met alternatieve transportrechten, is ook in staat om deel te nemen aan congestiemanagement. Congestiemanagement wordt nog onvoldoende toegepast, ondanks dat de technische en financiële grens, voor zover Energie-Nederland bekend, niet of nagenoeg nergens zijn bereikt. Dat betekent dat er nu partijen onterecht in een wachtrij staan. Energie-Nederland dringt er dus op aan die problematiek met prioriteit te behandelen en indien relevant handhavend op te treden. Het is positief dat de mogelijkheid wordt gecreëerd dat netbeheerders alternatieve transportrechten kunnen gaan aanbieden, maar het is niet acceptabel dat er onnodig wachtrijen ontstaan als gevolg van onvoldoende toepassing van de bestaande regels voor congestiemanagement.

Samenhang met congestiemanagement moet verduidelijkt worden

Het is onduidelijk of alternatieve transportrechten door de netbeheerder kunnen worden aangeboden voor een gebied waarvoor de technische of financiële grens is bereikt. Als het de bedoeling is dat de netbeheerders dat in die situatie wel mogen doen, dan kan geconstateerd worden dat de grenswaarden voor de technische of financiële grens verkeerd zijn gekozen. In dat geval zou ACM die grenswaarden moeten herzien. Als het niet de bedoeling is dat netbeheerders in die situatie alternatieve transportrechten mogen aanbieden, dan moet dat in de netcode worden opgenomen.

De introductie van een flexibel transportrecht is een goed idee zolang er wederzijdse spelregels zijn gedefinieerd en worden nageleefd

Energie-Nederland ziet meer in andere varianten van non-firm transportrechten, zoals die door Netbeheer Nederland genoemd worden in hun position paper over 'alternatieve transportrechten', namelijk: tijdsgebonden transportvermogen, flexibel transportvermogen met kWh afspraken en gelimiteerde beschikbaarheid. Deze voorstellen bieden de netbeheerder mogelijkheden om, naast het wijzen van aangeslotenen op de mogelijkheid voor vastrecht inclusief congestiemanagement, het net nog efficiënter te benutten waardoor partijen verder kunnen elektrificeren.

Bovendien ligt er al een uitwerking van 'gelimiteerde transportvermogen' voor HS- en EHS netten (namelijk een concept codevoorstel voor een NFA85), die net als bij het ontwerpbesluit non-firm transportovereenkomst de tariefdrager kW-gecontracteerd op nul willen zetten. Daarvoor weet de aangeslotene dat in 85% van het totaal aantal uren per jaar recht op transport bestaat. Dit biedt een stuk meer zekerheid voor flexibele

assets zoals grootschalige warmtepompen, e-boilers of opslagsystemen. Die zekerheid is in ieder geval nodig om een dergelijk project te laten slagen.

Spelregels over bijvoorbeeld de hoogte van het flexibele deel van de non-firm transportovereenkomst ten opzichte van het vaste deel zijn nodig om een aangeslotene zekerheid te bieden over de beschikbare transportcapaciteit. Spelregels over informatie en aankondiging van de 'beperking' vergroten deze zekerheid. Andere spelregels op proces niveau, waaronder bijvoorbeeld het krijgen van prioriteit voor een netaansluiting bij het accepteren van een grotere onzekerheid in een non-firm transportovereenkomst of keuze tussen een non-firm transportovereenkomst ten opzichte van een Firm transportovereenkomst met vastgestelde (lagere) capaciteit) helpt de aangeslotene in de juiste afweging en keuze voor de inzetbaarheid van zijn/haar flexibele capaciteit.

Alternatieve rechten op transport interessant voor flexibele afnemers ook vanwege stijgende nettarieven

Voor flexibele afnemers kunnen non-firm contracten interessant zijn. Dit wordt versterkt door het feit dat de nettarieven een steeds grotere kostenpost worden zoals blijkt uit de tariefvoorstellen van de regionale netbeheerders en TenneT. Een logistiek ondernemer die zijn wagens alleen 's nachts op depot wil laden zal er bijvoorbeeld bij gebaat zijn om een tijdsgebonden transportvermogen contract af te sluiten waarin hij bijvoorbeeld alleen recht heeft op transport van acht uur 's avonds tot acht uur 's ochtends. Hij betaalt dan immers alleen voor die uren dat hij het transportvermogen ook daadwerkelijk nodig denkt te hebben. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld een opslagsysteem of e-boiler die bijvoorbeeld goed uit zouden kunnen met een contract dat zekerheid biedt voor transport van een bepaald aantal kWh per dag.

Zorg voor versnelde invoering flexibel recht op transport met zekerheid voor afnemer

Het codevoorstel geeft aan dat de netbeheerders bezig zijn om de in hun position paper genoemde opties die meer zekerheid bieden aan de afsluiter van een contract maar geen 24/7 recht op transport geven om te zetten in een codewijzigingsvoorstel. Energie-Nederland is verheugd dat de netbeheerders nu tempo zetten achter het mogelijk maken van deze opties. Energie-Nederland roept de ACM op om tempo te maken bij het beoordelen van deze voorstellen, maar daarnaast goed te monitoren dat wederzijdse rechten en plichten van netbeheerders en afnemers/invoeders (de aangeslotenen) geborgd worden en de non-firm transportovereenkomst geen onnodige onzekerheid in operationele betrouwbaarheid van aangeslotenen wordt. Het codevoorstel voor de eerste versie met nul recht op transport is in september 2022 ingediend. Een soortgelijke doorlooptijd is te lang voor een nieuw codevoorstel. Ook heeft ACM aangeven niet van plan te zijn om elektriciteitsopslag, voor wat betreft nettarieven, te behandelen als producenten. Energie-Nederland is van mening dat voor opslag alleen een tarief voor invoeding en niet voor het onttrekken van elektriciteit zou moeten gelden. Het nieuwe voorstel is dus hard nodig om de netten efficiënter te gebruiken en flexibele afnemers hierdoor toch bepaalde mate van zekerheid te bieden ondanks netcongestie. Vertraging met invoering van dit nieuwe voorstel zet concreet een rem de mobiliteitstransitie en de inpassing van flexibele assets zoals warmtepompen, e-boilers en batterijen die nu allen tegen netcongestie aanlopen. Het nieuwe voorstel kan dus

helpen om ondanks de grootschalige congestieaankondigingen toch nog nieuwe partijen te voorzien van transport en daarmee de energietransitie door te zetten.

Duidelijkheid voor aangeslotenen over verschillende contractopties essentieel

De introductie van flexibele contracten is theoretisch gezien interessant. Naast de juiste juridische afbakening is het ook nodig dat er voldoende aandacht is voor de implementatie van een dergelijk codevoorstel. En voor aangeslotenen een eenvoudige en transparante vergelijking tussen de impact van een non-firm transportovereenkomst ten opzichte van een reguliere transportovereenkomst mogelijk is. Daarnaast is het van belang dat aangeslotenen altijd de keuzemogelijkheid geboden wordt tussen non-firm transportovereenkomst en normale transportovereenkomst (met beperkende voorwaarden). Netgebruikers worden in congestiegebied straks geconfronteerd met diverse soorten contracten en plichten: Capaciteitsbeperkingscontracten, biedplichtcontracten, deelnameverplichting aan markt gebaseerd congestiemanagement en diverse varianten van flexibele transportcontracten.

Maak flexibele transportrechten ook toepasbaar in niet-congestiegebied

Energie-Nederland heeft er begrip voor dat voor een eerste fase alleen flexibele contracten kunnen worden gesloten in (dreigend) congestiegebied. Dit maakt de uitvoering van dit nieuwe concept duidelijker. Bovendien valt al een groot aantal gebieden onder (dreigend) congestiegebied, dus worden weinig partijen uitgesloten.

Desalniettemin stelt Energie-Nederland voor om bij het behandelen van het volgende codevoorstel flexibele transportrechten ook mogelijk te maken buiten congestiegebied. Het alleen aanbieden van flexibele contracten in congestiegebied gaat namelijk in tegen het non-discriminatiebeginsel. Immers een belangrijk argument voor een flexibel transportrecht is dat je alleen betaald voor het recht op transport wat je daadwerkelijk claimt. Dit is een uitwerking van het kostenveroorzakingsprincipe. Het is dan ook vanuit het non-discriminatiebeginsel met Nederland als één biedzone logisch als een partij die alleen transportrecht heeft van 8 uur 's avonds tot 8 uur 's ochtends buiten congestiegebied evenveel betaalt als een partij die in een congestiegebied zit.

Kortom Energie-Nederland is voorstander van de introductie van flexibele transportrechten voor afnemers die een bepaalde mate van zekerheid aan de aangeslotene bieden. Energie-Nederland roept dan ook op tot versnelde besluitvorming op het nieuwe codevoorstel dat in de maak is over deze flexibele transportrechten/alternatieve transportrechten. Energie-Nederland werkt via het Gebruikersplatform Energie-en gasnetten mee aan de uitwerking van dat voorstel.